

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Beckerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

Minisztertanácsi ülés az udvarban.

Beograd, okt. 26.
Hosszabb idő után, a minisztertanács tegnap ülést tartott az udvarban, amely közel 2 óra hosszat tartott. A miniszterek referáltak a resortjaikba tartozó fontosabb ügyekről és tájékoztatták a királyt a bel- és külpolitikai helyzetről. A minisztertanácsi ülésen a fiumei és bolgár kérdés is szóba került.

Elfogták a német rajnai hadsereg főparancsnokát.

Berlin, okt. 26.
Leitner, az úgynevezett rajnai hadsereg főparancsnokát ma letartóztatták. A házkutatás nyomán bőséges anyagot találtak nála, amely rábizonyítja a hazaárulást és más bünelelményeket.
Leitner vezérkarának sikerült autómobilokon az elfogás előtt a belga főhadiszállásra menekülni.

Hét és fél millióba kerülnek a miniszterek autói.

Csökkentik az államháztartás kiadásait.
Beograd, okt. 26.
A parlamenti körökben, de különösen a radikális-párt földműves képviselői körében már régebben mozgalom indult meg, melynek célja volt, hogy az állami háztartásban néhány nagyobb kiadási tételt töröltsen, illetve jelentősen lecsökkentson.
Hír szerint — az említett képviselők — a radikális-klub legközelebbi ülésén konkrét javaslattal lépnek fel és erőteljes hangon követelni fogják, hogy a túlmagasnak látszó kiadásokat bármi módon is csökkentsék. Így többek között azt kívánják, hogy a miniszterek autó kiadásait és a képviselők ingyen vasuti jegyeit korlátozzák.
A miniszterek autóiira eddigelé hét és fél millió dinár költséget irányoztak elő. A kiadások azonban mindannyiszor még jóval túlhaladták az előirányzatot. A radikális párti földműves képviselők úgy kívánják megoldani a kérdést, hogy a miniszterek csak hivatalos utjaik alkalmával használhassák államköltségen autójukat. A másik javaslat meg olyan döntést indítványoz, hogy a miniszterek fedezzék autóköltségeiket a reprezentációs kiadásokra kintalt összegekből.
A képviselők ingyen jegyeire vonatkozólag meg olyan előterjesztést tesznek, hogy a díjtalan vasuti jegy csak a képviselők megengedett szá-

A szkupstina pénteken ülést tartott.

Bizottságot választottak a községek határainak megállapítására.

A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.

Beograd, okt. 26.
A szkupstina a hét keddjén tartotta utolsó ülését. A legközelebbi ülést péntekre tervezték, de az utolsó napon kétségessé vált a pénteki ülés és olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a parlament szombaton ül össze. Eppen ezért váratlanul érte a képviselőket a házelnök írásbeli kiértékelése, amely pénteket jelölte meg.
Jovanovity Ljuba házelnök negyed tizenkettőkor nyitotta meg az ülést. A miniszterek nem voltak jelen a parlamentben, mert ezen idő alatt az udvarban minisztertanácsi ülést tartottak, hogy informálják a királyt a jelenlegi politikai helyzetről.
Kobaszica, a Ház titkára felolvasta az előző ülés napirendjét, majd különféle panaszügyeket intéztek el. Az igazoló-bizottság jelentését olvasták fel ezután, melyben közli a határozatát, hogy a napokban elhunyt Mitrovity Dobra országgyűlési képviselő igazoló-bizottsági tag-ága helyére Ubovity Pavle képviselőt választotta.
Jovanovity Ljuba, a szkupstina elnöke bejelenti, hogy a lengyel par-

lament megnyitó ülésére meghívta a beogradi szkupstinát. Javasolja, hogy a meghívást fogadják el és pártközi konferencián megállapítsák, kik képviseljék Varsóban az SHS nemzetgyűlést. Együttel azt indítványozta, hogy a meghívást viszonozzák és a lengyel képviselőket lássák vendégül Beogradban. A Ház mindkét javaslatot egyhangulag elfogadta.
Áttérve a napirendre, bizottságot választottak, mely a szerbiai községek határainak megállapítását végzi. Szerbiában ugyanis eddigelő nem rendezték a községek határait s emiatt sok kellemetlenség történt. Ennek elkerülése végett határozták el, hogy egy képviselőkből álló bizottságot választanak. A parlamenti pártok előzetes megállapodása alapján a Ház tíz radikális, négy demokrata, két muzulmán, három klerikális és egy földművespárti képviselőt választott be a bizottságba.
A szavazás után a házelnök az ülést bezárta. A szombati ülés napirendjére a fogyasztási adó felemeléséről szóló törvényjavaslat megvitátását tüzték ki.

vitte Moszkvába. Az egyik tseka titkár meglátva a fejeket, vigan felkiáltott: „Most már semmi baj, ha egyszer menekülnünk kell, Amerikába megyünk és belépti díj mellett mutogatjuk valamelyik Musichallban a Romanovok fejét.”
Az áldozatok közül a gyilkolás idején csak a komorna védekezett, akit szintén le akartak mészárolni, mert valamilyen előkelő hölgynek néztek.

Adóügyi tanfolyam nyílik Beckereken.

Előadások az adóösszegek kiszámításáról.
Beckerek, okt. 27.
Érdekes tanfolyam nyílik meg a közeljövőben Beckereken. A sokféle kurzus után most kurzust nyitnak az adó kiszámításáról. Ha valamikor és valamiről helyenvaló volt oktatni, úgy ma az adózásról tanítani igazán okszerű és aktuális. A sokféle adónem és adókulcs labirintusában sokszor maguk a hatóságok is eltévednek, a magánosok pedig, az adóalanyok, legtöbbször teljesen tájékozatlanul állnak a terültre rótt számoszlopokkal szemben. Innen van az, hogy az adózók sohasem tudják mennyit tartoznak még fizetni, eleget tettek-e már eddig eme kötelezettségüknek, túlságosan sokat vetettek-e ki rájuk, vagy pedig téves kulesot alkalmaztak az összeg megállapításánál.
A gyárosok, kereskedők, iparosok és általában az adózók érdeklében járt el a beckereki kereskedők és gyárosok grémiumának elnöksége, amikor tegnap elhatározta, hogy adóügyi tanfolyamot szervez. A tanfolyam négy-öt előadástól állna s csekély tandíj ellenében részt vehetne azon bárki. Előadónak egy elsőrendű pénzügyi szakértőt szemeltek ki, aki jelenleg rövid ideig Beckereken tartózkodik. Az előadó főleg arra törekedne, hogy kimerítő előadásban felölelje az összes adóügyeket, főképen pedig, hogy áttekinthető képet mutasson az adó kiszámításáról.
A mai adórendszer annyira bonyodalmas, hogy a grémium elnöksége tényleg szükségét látta adóügyi tanfolyamot szervezni, hogy az adózásban járatlan polgárok végre tiszta képet nyerhessenek arról, miképpen számítják ki az adókat. Az előadások meghallgatása után a felek mégis valahogy ellenőrizni tudják a kivetést és megállapíthatják, hogy a kirótt adó nem haladja-e túl az adótörvényben meghatározott összeget.
Jelentkezéseket a tanfolyamra a beckereki kereskedelmi- és iparkamara fogad el a hivatalos órák alatt.

hadságideje alatt legyen érvényes. Ezáltal körülbelül tizennégy millió dinárral növekedne a közlekedésügyi minisztérium bevétele.

Megvitatják a sajtótörvényt

Beograd, okt. 26.
A minisztertanács tegnapi ülésén bizottságot választott az igazságügyi miniszter által előterjesztett sajtótörvény megvitátására.
A bizottság tagjai Ninesity Momcsilo külügy, Trifkovity közoktatásügyi, Perity igazságügyi, Srskity erdő- és bányauügyi és Janity választásügyi miniszter.

A keleti zsidókat kiutasítják Bajorországból.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

München okt. 26.
A „Völkischer Beobachter” szerint a keleti zsidóknak Bajorországból való kiutasítása megkezdődött. A keleti zsidók nagyrésze már is megkapta a kiutasító végzést.
A lap követeli, hogy a kiutasítottak vagyonát egészben foglalják le.

Ujabb adatok a meggyilkolt cári család tragédiájából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, okt. 26.
Dietrix orosz tábornok Vladivosztokban megjelent emlékiratában foglalkozik a cári család legvilkolásának történetével és a gyilkosságról egészen új adatokat hoz nyilvánosságra.
Mielőtt a cárnak és hozzátartozóinak hulláit elégették volna — írja Dietrix — a hullák fejét levágták és elégetés előtt egy ismeretlen orosz orvos vágta le a fejeket, aki a máglyarakás mellett egy árnyékos fa alatt ült és tojást evett és valamilyen orvosi művet olvasott.
Dietrix tábornok ezt a könyvet, néhány szovjetujságot, kis platinalánedarabokat, amelyet a cári család tagjai a nyakukon viseltek, ékszerdarabokat, gombokat talált a tetten helyén.
A levágott fejeket három vastartályban szalonkocsin, külön futár

Napról-napra erősödik a gyáriparosok szövetsége.

Negyvenezer dinár folyt be eddigéig tagdíj címén.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 27.

Nemrégiben alakult meg Beeskereken a bánáti gyáriparosok szövetsége, amely máris jelentős tényezőjévé vált a bánági gyáripárnak.

Munkatársunk felkereste az egyesület egyik vezetőtagját és érdeklődött a szervezet fejlődése iránt, kérdéseinkre azt az információt kaptuk, hogy egyre új és új tagok jelentkeznek. Nem mulik el nap, hogy gyáros, ipartelettulajdonos ne jelentené be csatlakozását. Az érdeklődés ugyszólván napról-napra fokozódik, úgy hogy rövid időn belül minden gyáros tagja lesz a szövetségnek.

Eddigéig körülbelül negyvenezer dinár folyt be a szövetség vezetőségéhez tagdíj címén s egyre újabb pénzküldemények érkeznek.

A szervezethez máris igen sok beadványt, informatív jellegű iratot küldöttek, amelyeket beérkezésük napján azonnal elintézték.

A bánági nagyipar vezetői — fejezte be az intervjút a szervezet vezető tagja — belátták, hogy csak komoly szervezkedés esetén vehetik fel a gazdasági harcát a külföldi erős nagyipar ellen.

A „Zastava” a felelőtlenkedők ellen.

Novi Sad, okt. 26.

A vajdasági radikálisok lapja, a „Zastava” ma vezetőhelyen egy mindenképpen figyelemreméltó cikket közöl, amely úgy látszik hamisítatlan tükröképe Novi Sad mai közhangulatának. A cikk így hangzik:

Ez így nem mehet!

„Az ugynevezett nacionalista szervezetek megalakulását, amelyek valóban terrorista szervezetek voltak, elejétől kezdve bizalmatlansággal szemléltük. Egy jogállamban, ahol fennáll az alkotmány és a törvények s ahol az államnak külön kirendelt közegei vannak a rend és törvények tiszteletbentartásának ellenőrzésére, nem tűrhető, hogy egy harmadik, a felelőtlen elemek, az utca, stb. az állami közegek munkájába avatkozzanak. Pribicević-tyet illeti a „dicsőség” a famózus Orjuna alapításáért, amely munkásságával teljesen diszkvalifikálta önmagát és a demokrata-párt közönséges pártfegyverré süllyedt és bombával s bunkóval kezében terjesztette ideáit. Teljesen fascista módszerekkel, a demokrata vezérek instrukciójára, terrorizálni kezdte a békés polgárokat. Nyilvános helyeken pofozgatták az orjúnások, bombákat dobáltak az ellenzéki lapok szerkesztőseire s mindez tűrhe-

tetlen atmoszférát teremtett. Kicsi hujja volt, hogy nem került sor nyilvános, fizikai leszámolásra. Ily atmoszférában alakult meg a szerb nemzeti ifjak egyesülete. Mindjárt az elején hangsúlyoztuk, hogy ennek az egyesületnek kulturális ténren kell működnie kulturális eszközökkel. De sajnos, az utóbbi időben oly események történtek, amelyek arra kényszerítettek bennünket, hogy állást foglaljunk azokkal szemben. Bácskogradistén halálra szürkálták Cedomir Csakra községyi jegyzőt, aki tisztességes és becsületes jegyző, csak azért, mert örködött a törvények felett. Kulpinban szétkergették a szlovákok mulatságát vad és brutális módon. Novi Sadon és más helyeken tisztességes és becsületes polgárok ablakait verik be, Beogradba panaszok küldöttek mentek, védelmet kérni a terror ellen. A nép békét és a hatóságok védelmét követeli. A hatóságok korrekciót jártak el s a radikális kormány vizsgálatot indított a tettesek kinyomozására és megbüntetésére. Az Orjuna, Hanao, Orkan, Munao és Srnao viselkedésükkel megmutatták, hogy garázdálkodásaikat nem lehet tovább tűrni. Nem tűrhető meg az államban az állam. Mégis összehasonlítást szeretnénk eszközölni. A demokrata rezsim idején bombák röpültek a magyar és német lapok szerkesztőseibe. A rendőrség „nyomozott”, de minden eredmény nélkül. Ezért követeljük, hogy ezekben az ügyekben is indítsák meg újra a vizsgálatot. Ha megkezdjük a tisztogatást, tisztogassunk az összes nacionalista szervezetekben. Tegyük mérlegre bűneinket s ítéljük felettük a törvény szerint: Az igazság követeli, hogy a srnaosok börtönben üljenek. Ez így jól van. De miért sétáljanak Novi Sad utcáin szabadon azok, akik néhány hónappal ezelőtt bombákat dobáltak a „Délbácska” és a „Deutsches Volksblatt” szerkesztőseibe s akik ezen dolgok értelmi szerzői voltak? Miért kiméltük azokat, akik a válsztások előestéjén bombákkal és revolverekkel autón Járakra mentek, hogy ólomgolyók segítségével gummigolyókat szerezzenek pártjuknak? Miért? Nem tűrhető, hogy bárki büntetlenül sétáljon ebben az országban. Ültessük az Orjunit is a vádlottak padjára, mert talán az ő bűnei súlyosabbak még. Tisztogatást a nacionalista berkekben, mert ilyen formában nem tűri őket a nép. Ami a Srnaot illeti, nem veszítjük el azon reményünket, hogy bizonyos tisztogatás után visszatér hivatása útjára”.

Ehhez a cikkhez — úgy hisszük nem kell kommentár.

Filc-, duffin-pán-kalapok érkeztek!

Ruhák, Jumperek és bluzokban nagy választék

Filckalapvasalást és kalapalkitást jutányos árban vállal!

ASZLÁNYI JULIA

kalap- és nődivatterme

Nemanjina (Jenő herceg) u., Tunner-ház.

HIREK

A Torontálmezei (Bánáti) Magyar Közművelődési Egyesület f. hó 28-ikára hirdetett közgyűlését egy héttel elhalasztotta, november hó 4-ikére. A közgyűléssel kapcsolatban lesz az egyesület első ez évi matinéja, amelyet Madách Imre emlékének szentelnek.

Egyházi zene. Vasárnap, e hó 28-án délelőtt 10 órakor a helybeli róm. kath. plébánia-templomban az egyházi énekkar „Asperges” Griesbacher P.-től, mise A-moll Grubertól, Offertoriumra: Zangl „Es blüth der Blumen Eine” fogja előadni.

Bonyodalma a tanonciskolák körül című cikkünkkel kapcsolatban közlik velünk, hogy az iparostanokok a jövőben is este 5 és 7 óra között látogatják az előadásokat és csak a kereskedőtanoncok részére tartanak csütörtök délután 2-5 óráig előadást.

Megszökött egy rab. A beeskereki ügyészség fogházából tegnap délután furfangos módon megszökött az egyik rab, Neuser Ferenc, aki lopás miatt vizsgálati fogságban ült. A fogoly átugrott a kerítésen és egy pillanat alatt eltűnt az üldözésére siető fogházőrök elől.

A ref. templomban folyó hó 28-án, vasárnap nem lesz istentisztelet.

Vrsacon bezárták az összes iskolákat. Vrsacról jelentik: A vörheny-járvány továbbterjedt, úgy hogy a gimnázium bezáratása után most sorra került a többi iskola is.

A vasárnapi tézene műsora. A beeskereki 27-ik ezred zenekara vasárnap tézenét ad a Fő-téren a következő műsorról: Eduard Wagner: Bosna selamlík, induló. — W. Rab: Stefania, Valzer. — I. Titl: Slovenska melodija, nyitány. — Dvorák: Slovenska igra Nr. 8. — I. Urban: Sa iztoka, potporui. — V. Knoch: Ondulko safarova, induló. — A zenekart Friedl József karmester vezényli.

Az állandó reprize. Mollinger Henrik rudolfsnadi földműves és Ferenc nevű fia összekapott valami esekélyeségből kifolyólag Oszpelz Vilmosmal és a feleségével. Hosszabb szócata után tettelegességre vetemedtek, botokkal támadták neki a házaspárnak s úgy Oszpelzet, mint a feleségét súlyosabban megsebesítették a fején. Az orvosi vizsgálat nyolc napon belül gyógyuló sérülést állapított meg.

A szuggeszióval „dolgozó” cigányasszony bűnyüve. Ma délelőtt érdekes bűnyüben hirdetik ki a beeskereki törvényszéken a novisadi tábla mint fellebbviteli bíróság ítéletét. Ez év májusában tárgyalta a helybeli törvényszék büntető tanácsa a rejtélyes bűnyüvet, amelyben Jovánovity Lenka tótaradáci cigányasszony volt a vádlott. A gyanúsítottat azzal vádolták hogy Klecker Erzsébet és Karapandsof Mina beeskereki asszonyokat szuggeszió segítségével kifosztotta. A

tárgyaláson beismerő vallomást tett és kijelentette, hogy az asszonyok különösen jó médiumoknak bizonyultak és ennek tulajdonítható, hogy a kísérlete teljes sikerrel járt. A bíróság egyéni szabadság megsértése és rablás bűntettében mondtotta ki bűnösnek és ezért négy évi fegyházzal sújtotta. Az ügyész súlyosbíttat, a vádlott és védője pedig enyhítés végett fellebbezett. A novisadi tábla ítélkezett másodfokon a bűnyüben s a határozatot ma délelőtt közlik a vádlottal.

Amit a balkéz művelt nem tudja a jobbkez. Beogradból jelenti tudósítónk: Tegnap délelőtt Besenyák és Pucelj képviselők vezetése alatt küldöttség járt Sztojadinovity Milán pénzügyminiszternél és Trifunovity közoktatásiügyi miniszternél, akiket arra kértek meg, hogy ne szüntessék be a ljubljanai egyetem orvosi fakultását. Ugyancsak a délelőtti folyamán küldöttség járt Pasity Nikola miniszterelnöknél is. Pasity meglepődve értesült a deputációtól a kormány állítólagos terveről és kijelentette, hogy szó sem lehet a fakultás feloszlatásáról.

Pavle herceg Bukarestben. Bukarestből jelentik: A román királyi pár megérkezett Bukarestbe. — Holnapra ugyancsak Bukarestbe várják Pavle herceget és Olga hercegnőt. A fiatal házaspár megváltoztatta utitervét és Wienből visszafordult Bukarest felé.

Uj lakástörvényt kérnek a beogradi háztulajdonosok. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi háztulajdonosok szövetsége mozgalmat indított, melynek célja, hogy revízió alá vegyék a lakástörvényt. A szövetség amellet kardoskodik, hogy tervének sikertelensége esetén új törvényel szabályozzák a lakberek és a lakásfelmondás ügyét.

A lovagiasság szabályai szerint.. Ul Márkus óéskai földműves az óéskai gózmalom előtt összevezett Kadriján Veszelin nevű földműves-társával. A vehemens vita annyira elfajult, hogy Ul diühében teljes erővel végigvágott ostorával Kadriján arcán. A vizsgálat megindult.

Ósrégi és bevett szokás, hogy minden háziasszony Mindszentek ünnepeére udvarát, házát és lakását a nyári portól tisztítja, ez alkalomkor felhívjuk figyelmüket a Weiserschan-féle festékszakküzletre. Fő-utca 16. szám.

Hölgyek figyelmébe! A tisztelt hölgyközönséggel tudatom, hogy villanyfejmosásra újonnan modernül berendezkedtem. Ondolást, fésülést, manikürözést, ugyszintén hajfestést bármely színre valódi francia orral és valódi henával mérsékelt áron vállallok. Mindenemű hajmunkát, hajfonatokat stb. készítek. Szives pártfogást kér **Kécity Lujza** nőifodrász, Szlovenaeska u. 10. (Dr. Magyar melletti ház.)

Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 929.

Szerkesztés alatt a szerb, német, magyar nyelvű

VÁROSI ÉS VAJDASÁGI ALMANACH

az összes állami, városi, kulturális, szociális, kereskedelmi, ipari, közgazdasági stb. stb. vállalatokról, azoknak vezetőiről és fejlődéséről.

SUBOTICAI LAK- ÉS CIMJEGYZÉK

betűrendes sorrendben és foglalkozási ágak szerint telefonszámmal. .... A könyv ára: 100 dinár.

1942

KIADJA A

„PROGRES” TÁVIRATI IRODA SUBOTICA, PAJE DOBANOVACSKOG UL. 2. TELEFON 44.

Atutalásokat és csekkkiadásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban esz közöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület.** Telefon: Pénztár 18 Vezérigazgató 52.

Dr. Matijević Nikola fül és orr (Plastika) gége és beszélő hibák specialista orvosa, ideiglenesen működik a Safarikova-utca 7. sz., I. em., 10. ajtó és fogad naponta d. e. 9-11-ig és d. u. 3-5-ig. — Folyó évi november hó 1-től kezdve pedig a Zadruzsna Banka (Novi Sad), új épülethelyiségébe Duna-utca, I. em. költözik át.

Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint **valutabiztosítások** árukivitelre kaphatók — a beograd, pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a **Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál** (Srpska Zadržna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

Jubilál a karlsdorfi szalámigyár.

A pénzügyminiszter és a közlekedési miniszter résztvesz az ünnepségen.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 27.

Ma szombaton ünnepli a karlsdorfi Herz-féle szalámigyár fennállásának ötven éves jubileumát. Értesülésünk szerint az évforduló nagyobbarányu ünnepségekkel van összekötve, amelyek az egész napot felölelik. Délőtt ünnepi istentisztelet lesz, mely után a meghívott vendégsereg kivonul a temetőbe, ahol ellátogat a gyár nemrég elhunyt tulajdonosának, Herz Fülöpnek sírjához. Délben a nagyszámu vendégsereg tiszteletére ünnepi bankett lesz. A jubileumra meghívták Sztojadinovity Milán pénzügyminisztert, Jankovity Velizár közlekedési minisztert, a szmederevo-i kerület főispánját, Torontál megye alispánját, Miskovity Gyuro központi főszolgabíróit, a bánági kereskedelmi- és iparkamarát, a bánági gyáripárosok szövetségét és még sok másokat.

A ritka ünnepség alkalmával nem lesz érdektelen, ha elmondjuk a nagyszabásu ipartelep fejlődésének fázisait. A gyár ötven évvel ezelőtt alakult meg Karlsdorfon. Kevés tökével, mindössze két munkással kezdte meg a munkát Herz Fülöp, az ipartelep alapítója s ma már a fejlődés oly stádiumát érte el, mely a legszebb reményekre jogosíthatja a jelenlegi tulajdonost, ifj. Herz Fülöpöt. Ma már száz munkást foglalkoztat, évente hatvan-hetven vaggon szállítmány szalámít, sonkát és zsirt bocsájt kereskedelembé, ami mindenestire számbavehető, komoly teljesítmény.

A szalámigyár nemesak a környé-

ket látja el áruikkal, hanem szállít a belföld távolabbi vidékeire és a külföldre is. Percentualisan kimutatva, készítményeinek huzsonöt százalékát Beogradban, öt százalékát Délszerbiában, öt százalékát Horvátországban, öt százalékát Boszniában, husz százalékát Szlavóniában, harminc százalékát Dalmáciában és két százalékát pedig Ausztriában és Csehszlovákiában helyezi el.

A gyár harminc lóerős gőzgéppel, ötven lóerős motorral, továbbá esontfé dolgozó gépekkel rendelkezik, amellyel a csontokat liszté dolgozza fel s azzal hízalja a levágásra tenyészített sertéseket.

Az utóbbi időben különösképpen fejlődésnek indult a virágzó ipartelep, ami jelenlegi tulajdonosának, Herz Fülöp igazgatónak az érdeme. A gyár produktióképesége az idei szezonban még jobban fog erősödni, egy hogy rövidesen a legnagyobb bánati gyárak sorába kerül.

A magyar irodalom válsága.

Válságban állítólág a magyar irodalom. Legtehetségesebb művelőinek a lelket keserű esalódás köde lepte be. A nagy katasztrófa hullámvérése őket is belesodorta a kenyérrét való küzködés örvényébe. Bukdásolásuk közben, mintha lelkük egyensúlyát is elvesztették volna.

Krudy Gyula, a magyar novellairás egyik mestere egy újságírónak, aki negyvenötödik születésnapja alkalmából kereste fel, kijelentette, hogy ő most a kertészetet tanulja, mert a virágos kertben többet használhat hazájának, mint a tetszhalott irodalomban. Arra a kérdésre, hogy hát nem bizik-e az irodalom jövőjében, azt felelte, hogy a magyar irodalom bizonyosan feltámad, de addig a mostani írók nagyon terhére lesznek a közönségnek, barátainak, családjuknak. Azért ma már mellékfoglalkozás után néznek. Kijelentette még, hogy senkire sem haragszik, sem azokra a tehetségtelenekre, akik előzőlrik az irodalmi pályát, sem az ügyeskedőkre, akik majom fűgességgel itt teremtek, amikor Magyarország elalélt.

Még szenzációsabb, amit Szabó Dezső, talán a legtalentusosabb magyar író mondott egy újságírónak:

— Karáesonykor megjelenik a „Jaj” című utolsó könyvem, ahol bejelentem, hogy soha többé nem írok. A könyv árából antiquáriátumot akartam nyitni, de megelőzött Szöllőssy Zsigmond. Így korcsmát nyitok, mert ez az egyetlen életképes foglalkozás Magyarországon. Már meg van a helyiségem a farkasréti temető közelében. Az lesz a címe: „A letört muzsához.” Belátom, hogy pályát tévesztettem, nem vagyok író; újra kezdem az életet. Negyvenéves vagyok, nem először kezdem újra.

LEGUJABB

Gurul a frank!

München, okt. 26.

Demetz francia tábornok délután kikiáltotta Speyerben az auronom pfalzi köztársaságot. A tartomány valamennyi pártvezérét a szakszervezetek vezetőségeit és egyéb érdekeltségeket Demetz gyűlésre hívta össze, elhatározva arra, hogy a gyűlés többségének ellenkezése dacára keresztülviszi a köztársaság kikiáltását, Bajorországtól és a birodalomtól való elszakadását.

Polgárháboru készül Németországban.

Berlin, okt. 26.

A birodalmi védőrség mint ka tonai támaszpontot megvállotta Dresden rendőrfőnökségét. Keletporoszországban hir szerint szintén szeparatista mozgalom tört ki.

Közgazdaság

Az egyenes adók az új állami költségvetésben.

A Vajdaságra száztizenkilenc milliót irányoztak elő.

Az 1922-23. költségvetési évben az egyenesadók jóval nagyobb összeget értek el az előirányzatnál. Így tehát az 1923-24. évre jóval nagyobbra becsülték az ország teherbíró képességét.

A kivételek az ország egyes tartományaira nézve erősen különböznek. Horvátországra 26,250.000 dinár, Szlovéniára 23,550.000 dinár, Vajdaságra 8,385.000 dinár, Szerbiára 3,625.807, Montenegróra 500.000, Bosznia-Hercegovinára 1,819.600, Dalmáciára 3,559.000 dinár több bevételt irányoztak elő.

Az összebevétel egyenesadókban az egész királyságban 427,834.407 dinár. Ebből esik a Vajdaságra 119,065.000, Szerbiára 108,604.557, Horvátországra, Szlavóniára 102 millió 300.000, Szlovéniára 42,632.250, Bosznia-Hercegovinára 40,249.600, Dalmáciára 8,983.000 és Montenegróra 6,000.000 dinár.

Az 1920. évre kivett utolsó hadinyereségadókból, amely még nincs befizetve, előirányoztak 187 millió dinárt. Ebből esik a Vajdaságra 100 millió, Horvát-Szlavonországra 35 millió, Szerbiára 24 millió, Bosznia-Hercegovinára 15 millió, Dalmáciára 7 millió, Szlovéniára 6 millió dinár.

A magyar záloglevelek és azok valorizálása az utódállamokban.

Budapest, okt. 26.

Az utóbbi időben a budapesti piac on ügynökök hajszolják a régi kibocsájtásu zálogleveleket, amelyeket a névérték 1500-2000 százalékára is fölverték. Pénzügyi körökben kutatták ennek az okát és a következőket állapították meg:

Némely intézet régebbi jelzálogkölesőinek visszafizetését csakis záloglevelekben hajlandó elfogadni, még pedig olyanokban, amelyek azon időből származnak, amikor a jelzálogkölesőnt fölverték. Ez a

tényező azonban csak kis jelentőségű a nagy kereslet szempontjából, mert a jelzálogkölesőnek nagy része régen vissza van már fizetve és csak a később fölvert kölesőnök állnak fenn.

A kereslet másik része abból ered, hogy a község nagyrésze azt hiszi, a régi zálogleveleket valorizálni fogják. A legnagyobb tényező a záloglevelek felhajtásában azonban a sibilás.

Egyes utódállamokban azt vitatják, hogy a záloglevelek valorizálva fizetendők meg az illető utódállambeli polgároknak. Konkrét bizonyíték van arra, hogy az utóbbi időben az SHS királyságba és Claszországba nagymennyiségű záloglevelet csempésztek át.

A valorizálásban bizó csempészek elfelejtik azonban, hogy a francia és angol valorizálást, amiből tápot merítenek, csak azokra a záloglevelekre vonatkoztatták, amelyek a békeszerződés jogérvényességéig lejártak. Ezért az utódállamokba való átcsempészésnek semmi értelme sincsen most már, mert a legtöbb utódállamban voltak értékpapír összeírások is, amelyek segítségével megállapították, hogy milyen záloglevelek vannak valakinek a tulajdonában.

Ha egyáltalán szó lehetne valorizálásról, csakis az összeírt értékpapírokra vonatkoznék. Legfontosabb bizonyíték arra, hogy nem lehet valorizálásról szó, az, hogy a nagyentente polgárai is csak azt valorizálhatták, ami a személyükhöz fűződött, miután a háborús törvények eltiltották a magyar záloglevelekben, értékpapírokban a forgalmat Franciaországba, Angliába és Oroszországba. Az illető értékpapirtulajdonosoknak be kellett jelenteniük állományukat, amely ily módon a háboru kitörésével személyükhöz fűződött, személyes követelésé vált.

Az utódállamokban ez az eset nem forog fenn. Itt nem volt személyhez fűződés esete, azért erre támaszkodva nem is lehet változtatni azon az elven, hogy az értékpapír mindenkor a kibocsájtási hely váltójában honorálandó.

Veliki Beeskerek legelegánsabb és leglátogatottabb étkezőterme a

KASZINÓ-VENDÉGLŐ, hol a legizletesebb ételek és italok lesznek a t. közönségnek felszolgálva. Szezon-ételek 20%-al olcsóbbak, mint bárhol! Kiténő fajsorok és al andóan frissen csapolt sör! Uri családok találkozóhelye! Elsőrangú konyha! Lakodalmak, bankettek feltételek mellett vállalkok!

1996

Tisztelettel: **SCHEINRING GUSZTÁV ÉS DAIC ŽARKO,** a Kaszinó-vendéglő bérlői.

A Narodna Banka kimutatása október 15-ikéről. A Narodna Banka aktívái és passzívái 9061 millió, érfedezet 452 millió (44 millióval több, mint a múlt kimutatásban. A bankjegyforgalom 5925 millió (748 millióval kevesebb).

Románia rendszabályai a pénzkrisis enyhítésére. Bukaresti tudósítónk jelenti: A pénzügyminisztérium a folyó állami bevételekből ebben a hónapban egy milliárd lejt fog a Banca Nationala rendelkezésére bocsátani. Ezenkívül az új adókiegészítésből eredő bevételeket a kormány teljes egészében szabad letétként a jegybankhoz utalja át, hogy abból az ipar és kereskedelem hitel-igényeit kielégíthesse. Ezek az intézkedések csak a pénzkrisis idejére szólnak. Végül azt is elrendelte a kormány, hogy a bankoknál lévő belföldi tartozásokat a rendelkezésre álló pénzkészletek figyelembe vételével mielőbb fizessék ki.

TÖZSDE

Oktober 26.

Beograd. (Zárlat.) London 390, Páris 512, Mailand 39250, Newyork 8650, Prága 26150, Wien 0122, Berlin 905, Szófia 8250, Szaloniki 140, Amsterdam 3440.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 561 és fél, London 2522, Páris 3265, Milano 2522 és fél, Prága 1655, Wien 00078 és háromnegyed, Budapest 00302 és fél, Beograd 650, Bukarest 265, Varsó 00005 és fél, Szófia 527 és fél.

Budapest. (Zárlat.) Newyork 19430-20530, Beograd 230-244, Varsó 160-216, Berlin 90002, Napleonador 68800.

Az értékpapírpia.

Budapest, okt. 26.

Az árak lemorzsolódása tovább tart.

Az árfolyamok a következők:

(Árak 1000 koronában — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok)

Angol-Magyar	(116)	103 5
Magyar Ált. Ht 1	(675)	618
Pesti Magy. Keresk	(1250)	10 75
Leszám és Pénzv.	(88 5)	81
Pesti Hazai [ex jog]	(3950)	34 0
Hermes váltóüzlet	(78)	65
Salgótarjáni	(530)	490
Rimamurányi	(102)	90
Egisz	(41)	36
Dél cukor	(425)	375
Horvát cukor	(875)	750

Sport

Vasárnapi footballprogram. D. e. fél 10 órakor Slavija b) — Zseljeznicsar b). Bajnoki mérkőzés. Bíró: Áron. — D. u. fél kettőkor Kadima — Obilitsa 1 serlegmérkőzés. Bíró: Brkity. — D. u. 3 órakor Slavija — Zseljeznicsar, bajnoki mérkőzés. Bíró: Tillinger. Slavija 4 goal-arányu győzelme valószínű, az utóbbi időben igen gyengén szereplő Zseljeznicsar felett.

Összeállították a magyar válogatott csapatot. Vasárnap a svédek ellen játszók magyar csapatot a szövetségi kapitány következőképp állította össze: Fehér MAC, Mandl MTK, Hungler II. FTC, Kertész II. MTK, Orth MTK, Blum FTC, Brann MTK, Molnár MTK, Spitz NSC, Eisenhoffer FTC, Solti SzAK.

A Torontalmegyei (Bánati) Magyar Közművelődési Egyesület f. évi október hó 28-ikára a veliki-bees-kercki Kaszinótársulat nagytermében hirdetett

közygylését elhalasztotta november

4-ikére.

„A vörös malom“-ból.

Kép Molnár Ferenc új darabjának I. felvonásából.

Miként ismeretes, a budapesti Magyar Színház két hete mutatta be Molnár Ferenc új darabját, „A vörös malom“. A kritika véleménye megoszott. Mindamelllett kétségtelen, hogy az új Molnár-darab érdekli a publikumot. A „Torontál“ a következőkben reprodukálja az I. felvonás egy képét.

Magister, az ördögi feltaláló feltalálta a *Vörös malom*-ot, amit ő emberroztógépnek, Psycho-corrupitor Magnusnak nevez. Ezt a gépet, amely egy óra alatt minden jó emberből gazembert csinál, most bemutatja az ördögök királyának és az ördögi udvarának. Az itt következő jelenet ezt az emberkeresést mutatja be.

Magister: Most tehát felség, az én élő bábuim helyükön vannak, a gép munkakészen áll. Most már csak valami földi ember kell hozzá, akin bemutatthassa, hogy mit tud. Erre nézve bátor leszek indítványt tenni. Méltóztattak látni tudományomat, amellyel földi embereket így preparáltam. Ha most én hozok ide jó embert, hogy bedobjuk a gépbe és elrontjuk, joggal hihetik, hogy esalás van a dologban, hogy ez a jó ember, akit bedobok, szintén valami ilyen preparált bábu. Ezért azt indítványozom, méltóztassanak maguk, méltóztassék maga, öfelsége, a földi életből kiválasztani azt az embert, akin a malom tudományát bemutassuk.

Adjutáns: Öfelsége kíváncsi, hogy mi ennek a módja.

Magister (a földgömbhöz megy és réznyelű nagyítólenesét, igen nagy lupét vesz elő): Nagyon egyszerű. Nagyítólenesémmel rávilágítunk a földi élet egy-egy picinyke pontjára. Szétnézünk a világban, a derék emberek közt és kiválasztjuk azt, aki a legromlatlanabb, legtisztább, legbeesülete-sebb, a legjámborabb. Azt lehozzuk ide és bedobjuk a malom garatjába. Természetesen férfit. Mert nőt romantani olyan volna, mint sőt szólni, olajlat zsinozni, mézet eukrozni, tüt szurni, kardot vágni, jeget büteni, napot melegíteni...

Adjutáns: Ez oly természetes, hogy öfelsége fölőlesgesnek tartja az ön további feleségét.

Magister: Igaza van. Tehát nézzünk szét a földgölyön. (A lupéval ráhajol a földgömbre és keresgél rajta). Keresgéljünk az egyszerű, szegény emberek közt... valami csöndes otthonban... ahol a tiszta becsület tanyáz. Hopp... itt látok valamit. Külváros. Kis csöndes utca. Szerény, de tiszta lakás. Megvan! (Még közelebb hajol a lupéval a földgömbhöz). Egy tanító. Nagyon szeretik a gyerekek. Ez nem lehet rossz ember. Most megy haza ebédelni a feleségéhez. Parancsolnak betekinteni szobájába, az életébe?

Adjutáns: Lássuk!

Magister: Felvetitem. Nézzük és hallgassuk figyelmesen (A nagyítólenesét a fekete függöny közepére irányítja). A földgömbből vékony sugár tűz át a lenesén, fényfoltot vet a függönyre. A függöny azon a helyen lassan szétnyílik. Egyszerű, világos, polgári szobát látunk. Kis terített asztal, két szék. A tanító jön haza virágokkal. A felesége, Etel, az asztalnál áll.)

Tanító: Jó napot, édes kis feleségem.

Etel: Isten hozott, drága kis uram. De sok virágot hoztál.

Tanító: A gyerekek, a gyerekek! (Átadja a virágokat.) Neked adom édes szívem. Így aztán öröm tanítónak lenni. Naponta telerakják virággal az asztalomat. (Leveti kabátját.)

Etel: Az ilyen aranyember meg is érdemli. (Megesókolja). Ezerannyit is érdemel. Fáradt vagy édesem?

Tanító: Éhes vagyok, édesem. (Leül.) Hol a leves?

Etel (kinyúl, átvesz egy leves-tálat és az asztalra teszi. Ad belőle a tanítónak): Itt a jó leveske édesem.

Tanító (kavargatja a levest): Nem frázis ez, angyalom. A mi pályánk a legszebb pálya. Csak szív kell hozzá.

Etel: És neked van szived, édesem.

Tanító: Szeretnek a gyerekek. Ez nagy sor. Ma is, hogy Steiner megbosszantott, láttam volna a többit: mind úgy nézett rá, mintha meg akarná ölni. De én nem bántottam a Steinert. Boldog voltam, hogy jó szóval célt értem a Steinernél.

Etel: Micsoda nemes gondolkodás. Milyen boldog vagyok, hogy feleséged lehetek. (Leül ő is.)

Tanító: Hidd el, főlemelő érzés jönnek lenni. Milyen leves ez?

Etel: Találd ki. A te kedvenced. Na? Az idén először! Meglepetés. Nem is örülsz neki?

Tanító: Nem tudom micsoda.

Etel: Borsóleves!

Tanító (piszkálja a levest a kávéállal): És mi ez itt benne?

Etel: Csurgatott tészta.

Tanító: De ezek a kis golyók?

Etel: Golyók?

Tanító: Igen.

Etel: Ez borsó.

Tanító: Milyen borsó?

Etel: Milyen borsó? Borsó!

Tanító: Ne járjon a szád, mit feleségsz? Kétféle borsó van, zöldborsó és szárazborsó.

Etel: Hát nem látod édesem, hogy ez zöldborsó?

Tanító: Nem látom, mert nem zöld, hanem piszkoszínű.

Etel: Piszkoszínű a te fejed, te undok ember, megint feldühösített az a kölyök az iskolában és most rajtam öntöd ki. Direkt lejártam a lábamat a csarnokban idei zöldborsóért.

Tanító: Ez? Ez idei zöldborsó? Hiszen éppen azért piszkoszínű, mert nem idei, hanem tavalyi borsó, ellett borsó, konzervborsó.

Etel: Lejárom a lábomat friss idei zöldborsóért neki, nem is a kosztipénzből vettem hanem a kézimunkámból, amit eladtam és ő így beszél róla!

Tanító: Ha térdig jártad is le a lábad érte, mégsem idei. A leves pedig hideg.

Etel: Mert addig piszkáltad, a míg kihült.

Tanító: Én leszámítom a hófokából ezt a piszkálási különbözetet és visszakövetkeztetek az eredeti hófokára. Ez már hideg volt, mikor piszkálni kezdtem.

Etel: Ne kiozz, kérlek! Hát bánom is én, piszkos a borsó, hideg a leves, mit csináljak? Szegény anyám megmondta ezt előre! Késsön jössz, azért hideg a leves. És még piszkálsz félóraig.

Tanító (dühösen): Azért hideg, mert hanyag és felületes vagy és a szárított borsót is azért sózzák a nyakadba idei helyett, mert meg se nézed, csak jössz, mégysz, szaladsz...

Etel (sirva): De mikor én jót akartam!

Tanító: A hőzentrágeremet se varrtad meg! Mikor Napoleon győzelmet tanítottam, leesett rólam a nadrág, rohögtek a gyerekek!

Etel (sirva): Korán kellett elszaladni a borsóért.

Tanító: Nem varrtál gombot a mellényemre, hiányzik a madzag az alsónadrágról, a fogkefém eresztli a szört, nem hegyezted meg a ceruzámat, göres van a cipőszinórómon...

Etel (sirva): Korán kellett szaladni a borsóért, mert ma volt az idén először borsó és nagyon keresik, mert friss.

Tanító: És terád mégis büdösöt sóztak.

Etel (zokogva): Most már büdös is!

Tanító (kiáltva): Ne bögg! Ne bögg az ebédembe, mert összetörök mindent!

Etel (zokogva): Bocsáss meg, nem bírom visszatartani, úgy el vagyok keseredve. (Újra felzokog.)

Tanító (ordítva): Ne bögg a teremtsit annak a keserves, büdös életemnek, a teremtsit annak a hétszentséges... (Össze-vissza tör az asztalon mindent, felkel, fel-alá kezd járni, az asszony az asztalra borulva zokog.)

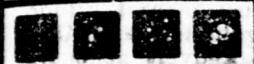
Adjutáns (harsányan): Mester!

Magister (int, a függöny összekódik): Parancs!

Adjutáns: Öfelsége is úgy gondolja, hogy ebből elég volt, mert ez a jószágos tanító ur olyan komisz ember, hogy ez ugvis idekerül mihozzánk, ezen nincs mit rontania az ön masinájának. Már a nagy Dante megírta, hogy az ilyen ember itt nálunk sárban fog fulladozni és sarat fog enni az idők végeztéig, mert haragosságában bünnös.

Magister: Sajnálom, pedig olyan jól indult. Mikor a virágokkal hazajött, azzal a szelid pofával, már azt hittem, ez a mi emberünk...

Minden vasárnap d. u. 4-9-ig frissen és házilag készült kolbász-uzsonna

a „Kotárka“ vendéglő és étteremben.

1933

Tisztelettel ifj. Huszár István, vendéglős.

Izraelita hitközség előljárósága
Veliki Beeskerek

Meghívó.

A velikibeeskereki izr. hitközség képviselőtestülete 1923 november 4-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartja

rendes őszi közgyűlését,

amelyre a t. képviselőtestületi tag urak ezúton is tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Jegyzőkönyv-áttekintés.
2. Elnöki jelentések.
3. Az 1924. évi költségvetés.
4. Az adókövető-bizottság választása.
5. Igazoló- és választó-bizottság választása.
6. Indítványok, melyek a közgyűlés előtt 3 nappal az irodába beadottak. (Alapsz. 31. §.)

Veliki Beeskerek, 1923 október 27.

Büchler Hugó,
titkár.

Dr. Hubert Zsigmond
elnök

SÓ-ÖRLŐ

5 HP, villanyerőre berendezett.

eladó.

Óránkénti őrlés 13 mm.

Üzemben megtekinthető

Kanarik Ignácnál, Veliki Kikindán.

1937

Egy PFAF-féle

varrógép

(majdnem új) eladó.

Bővebbet Petrogradska (Melencei) utca 52. sz., az udvarban balra.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Nagy cipővásár! Olcsó hét! Saját árban!

Október hó 28-tól
november hó 8-ig **1200 pár**

női- és férficipő minden minőségben és színben saját árban kerül eladásra. Férficipők . . . 250 dinártól 450 dinárig.
Nőicipők . . . 150 dinártól 350 dinárig.
Gyermekcipők . . . 25 dinártól 75 dinárig.

Ferenczi János cipészüzletében

Fő-utca 10. szám (Torontáli bank épülete)

Mielőtt cipőszükségletét beszerzi, tekintse meg kirakataimat!

Olcsó hét! Ügyeljen a pontos címre! Ügyeljen a címre!

Veszek és eladok használt férfiruhákat.

1930 Meghívásra hához jövök.

Berkovics J. Ignác V. Beeskerek,
Vojvoda Putnika (Alkotmány) u 21.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállításból eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Beeskerek, Etvesova u. 5.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postagőzhajózási Vonal.

Rendszeres személy- és áruforgalom

**Cherbourg—Hamburg—Southampton-ból
New-Yorkba és Kanadába.**

**Cherbourg—Liverpool—Southampton-ból
Délamerikába.**

3. osztályú fülkék 2 és 4 ágygal Szükséges információkkal szolgál minden nyelven ROYAL MAIL LINE jugoszláviai vezérképviselete ZAGREB, Trg I. Sz. 17., az államvasuti pályaudvar mellett.

Fiókképviseletek: Ljubljana: Dunavska cesta 31, Sudjić Antal.
Beograd: Karadjordjeva 9, Tomić Mihály. Sürgőncím: „Roymailpac“.

Fakereskedők

részére olcsó bevásárlási forrás a

KOVINI BANK R.-T. faosztálya

Kovin (Bánát). 1897

Fűrész-, építőanyag úgy kemény mint puhafában, gömbfa, szélvészka mindenkor raktáron. Kivánatra minden méret vágatik. Eladás en gros és detailban.

Red Star Line.

Rendes személyszállítás
Antwerpen—New York

a jó hírű belgái gőzhajóval.

„BELGENLAND“

a Red Star Line legújabb, legnagyobb és leggyorsabb gőzhajója.

Legnagyobb kényelem, a legmodernebb kabinberendezés és harmad osztály. Kitiünő ellátás.

Mindennemű felvilágosítással díjmentesen szolgálnak

a Red Star Line képviselői:

Beograd: Karagyorgyevics u. 3. sz. — Zagreb: Trg I. 16. sz. —
Ljubljana: Marijin trg 2. sz. — Vel. Beeskerek: Rašić Djordje, Szveto-
szavszka u. 18. sz. — Gruz: Obála. — Bitolj: Bankarszka u. 12. sz.

1949

Nagy kupola olvasztóm üzemben van!

Gyártok minden mennyiségű és súlyú vas- és fémöntvényeket elsőrangú kivitelben. Vállalom azok megmunkálását. Kazánkovács munkák, új tűzszekrények, csőfataik készítését és foltzásokat vállalom. Autogénhegesztés és vágás. Nikkelezés és galvanizálás.

Krausz Gyula

Telefon
329.

vas- és fémöntvénye Veliki Beeskerek, Gundalliyeva utca 7. szám.

Telefon
329.

A wieni LORENZ A. tanár klinikának volt műtőorvosa,
Dr. Cezar Kajan,
az orthopéd gyógyászat szakorvosa
Beograd, Studenicka ulica 67. szám.
Rendel. d. u. 2-4 ig. Telefonsz 25-29

Csont- és izombetegségeket, bénulásokat fel-
nőtteknél, de főleg gyermekeknél. Hátgerinc
elgörbüléseket, születésből eredő, valamint
kéőbb szerzett sérüléseket, u. m.: csípő-
ízületi betegségeket, nyakmerővédeket, ludalpa-
kat, izomamerevédeket, valamint izomelfer-
düléseket, csonttöréseket és azok következté-
ményeit, angolkór és angolkóros elváltozásokat
sikeresen gyógyít. 1935

Egy komplett 1988
diófa ebédülő eladó
II. külkerület, Heineremann-
szanatórium mellett.

Keresünk kereskedelmi végzett
kezdő fiatalembert,
főleg szerb és német
nyelvismerettel. :-
1985
Szénereskedelmi és Áruforgalmi
Társaság, Veliki Bečkerek.

Disznósirt
minden mennyiség-
ben vesz
1642
Ignatz Wehner, Vel. Bečkerek.

IRODAI MUNKÁLATOKRA
GYAKORNOKOT
VAGY
GYAKORNOKNŐT
ALKALMAZ 1979
BRAUN MARCEL
GÉPKERESKEDŐ, V. BEČSKEREK.

Fűszer- és kézműiparcikkék
részere alkalmas modern
üzleti helyiség Csentán teljes
berendezéssel azonnal bére-
adandó.
Bővebbet V. JOVANOVIĆ kereskedőnél
Veliki Bečkereken. 1964

Két jó házból való fiu 1976
tanoncnak
fizetéssel azonnal felvétetik
Lederer és Hirsch mechanikai
üzletében Zsitni trg (Buzatér).

Haszonbérbe vagy elszámolásra
keresek egy 1968
jóforgalmu vendéglőt
Veliki Bečkereken vagy a környé-
kén valamelyik községben.
Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Üveg-, porcellán- és lámpa-
árakban, valamint képek-
és tükrökben nagy választék!
Vendéglői felszerelések, üvegszervizek és
konyhaberendezések a legolcsóbban
1721 beszerezhetők
Drobac Bogdan
üveg-, porcellán- és lámpaárkereskedésben
Veliki Bečkerek, Zsitni trg (Buzatér),
a városi mérleggel szemben
Mindenféle tükörjavítást olcsón és
pontosan eszközölök

Ujdonság a „Menyasszony“-cégnél!

Van szerencsénk a n. é. vevőközönségünket értesíteni, hogy divat- és
kézműárúüzletünkben folyó évi október havával kezdődőleg a francia
és amerikai áruházak mintájára

ajándékokat

fogunk adni és pedig: mindazon vevők, akik 300 dinár értékű
arut vásárolnak, a pénztárnál egy számot kapnak.

Az ajándékok a következők:

1. Két paplannak való finom szatén.
2. Férfikabátnak való finom szövet.
3. Női ruhának való finom szövet
4. " " crep de chin.
5. Férfi ruhának való szövet.
6. Női kosztümnek való szövet.
7. Egy vég finom vászon.
8. Női kabátnak való szövet.
9. Ruhának való sers-selyem
10. Két méter paplannak való atlasz.

1912

Az ajándékok kiosztási napját e lap után közölni fogjuk.

Divat- és kézműárúüzlet

a „Menyasszony“ hoz

Veliki Bečkerek, Aleksandrova (Fő) utca 1. szám.

FÉRFISZABÓK!

A VILÁGHIRŰ

CARLTON FASCHION

ÉS

MAYFAIR FASCHION

FÉRFI DIVATLAPOK KIZÁRÓLAGOS EGYEDÁRU-
SÍTÓJA TORONTAL—TEMESMEGYE RÉSZÉRE AZ

ORIENT

V. BEČSKEREK, ALEKSANDROVA U. 5.

Egy garnitúra áll:

A MAYFAIR FASCHION:

- 1 nagy színes falitábla
- 8 színes luxuslap
- 8 kisebb divatlap
- 1 zsebkönyv
- 1 leírás szabásmintákkal.

A CARLTON FASCHION:

- 1 nagy színes falitábla
- 1 mappa 12 színes lappal
- 1 zsebkönyv.

1992

Előjegyzéseket a divatlapokra kérünk november 10-ig
hozzánk beküldeni, miután csak korlátolt példányszám
kerül ki ebből a világhírű és elegáns férfidivatlapból.

Kolbász-estély

a „FEHÉR GALAMB“-nál!

F. hó 27-én, szombat este a „Fehér galamb“
vendéglőben Papinova (Arpád) u. 15., táncosal
egybekötött kolbász-estély lesz. A háziasan
elkészített jó kolbászhoz most érkezett kitűnő
rámpással fogok t. vendéglőimnek szolgálni.
A zenét Nákics bácsi kőzkedve zenekara
szolgáltatja. Számos látogatást kér:
1984 SZOBOSÁK FERENC, vendéglős.

Berényi és Horváth

Mileitijeva (Temesvári) utca 19. sz.

Elvállalunk gépjávitásokat,
valamint dinamók és ellen-
állók ujból való tekerese-
lését, vízvezeték felszere-
lését, villanszerelést, vala-
mint mérleg ek, súlyoknak
szakszerű javítását, azoknak
hitelesítelését.

Gyors, pontos munka!

Jótállás mellett!

1918

Ugyanott egy tanonc fizetéssel felvétetik.

Tanulóleány

felvétetik

1982

női ruhavarráshoz.

Cim az Orient fútcái üzletében.

Polgári étkezde

Ebéd (3 fogás) 15.— Din.

Vacsora 12 50 „

Ebéd és vacsora 25 — „

1723 kenyérrel együtt a

Huszár-féle „Kotárka“
vendéglő- és étteremben.

Allandóan friss ételek és italok kaphatók

Valódi szegedi paprika

kapható 5, 10, 20 és 50 kg-os
plombirozott zsákokban 299

Vesica Emlnél Subotican, Stosova u. 3.

Allandóan nagy mennyiség raktáron.

Akar Ön olcsó villanyfelszerelési cikket?
Itt a cím:

**M. Rezza és Tarsa műszaki
iroda és kereskedés**

Veliki Bečkerek, Szkeritijeva 2.
Legjobb beszerzési forrás nagyban és kicsiny-
ben. Vállal szakmabeli minden munkát, dina-
mók, motorok, akkumulátorok felszerelését.
Modern! Olcsó! Garantiált!

Szólótaposó zsákok zsinégből

szilva-, sós-, lisztes-, gabonás,
kollós-zsákok, jutából, egyéb
minden fajta új és hasz-
nált zsákok, Messianok.
Kocsi- és vagonrakaró
ponyvák
minden méret-
ben rendelésre
azonnal elké-
szíttetnek.

Zsinégek

minden minőségben
és vastagságban a
legjutányosabban
beszerezhetők: 58

Avram Schiff

zsák- és zsinégnagykereskedő. Zsák-
és ponyvakölcsönző. Központ: Novi
Sad, Futaki-ut 4. Telefon: 403. Sür-
gönycim: „Jutesi“. Beograd, Kra-
ljevića Marka 7. Telefon: 29-25. Sür-
gönycim: „Kanapia“. Kérjen ár-
ajánlatot! Fiókok: Zagreb, Bécs,
Budapest.